

Sosiaali- ja terveyspalvelujen lautakunnan lausunto tarkastuslautakunnan arviointikertomuksesta vuodelta 2021

Sosiaali- ja terveyspalvelujen lautakunta 24.05.2022 § 49
147/00.03.01/2022

Valmistelija: sosiaali- ja terveysjohtaja Juha Sandberg,
etunimi.sukunimi@raisio.fi

Tarkastuslautakunta antoi 3.5.2022 arviointikertomuksensa vuodelta 2021. Tarkastuslautakunta pyytää, että arviointikertomus saatetaan valtuuston tietoon ja kaupunginhallitus antaa siitä lausuntonsa valtuustokäsittelyä varten. Ennen lausuntonsa antamista kaupunginhallitus pyytää lautakunnilta lausunnot aina kyseistä lautakuntaa koskevin osin siten, että ne voidaan käsitellä kaupunginhallituksen kokouksessa 30.5.2022.

Sosiaali- ja terveyspalvelujen lautakunta toteaa lausunnossaan seuraavaa:

Tarkastuslautakunnan laatima raportti vuodesta 2021 on sosiaali- ja terveyspalvelujen lautakuntaa koskevilta osin selkeä ja toteava. Raportissa on nostettu esiin vuoden 2021 keskeiset toiminnot ja niihin vaikuttaneet muutokset. Raportissa on ansiokkaasti nostettu esiin pandemia-ajan sosiaali- ja terveystoimialalle aiheuttamat haasteet. Lisäksi on huomioitu monilla näkökulmilla tuleva hyvinvointialueuudistus.

Tarkastuslautakunnan raportin loppuosassa nostetaan esiin tukiasuntojen määrän vähentyminen ja pyydetään raportointia tukiasukkaiden sijoittumisesta tukiasumisen päättymisen jälkeen. Sosiaali- ja terveyspalvelujen lautakunta toteaa, että Raision kaupungin tukiasuntojen määrä 26.4.2022 on ollut 32 kappaletta. Jokaiselle tukiasunnosta luopuneelle tai luopumaan joutuneelle on järjestynyt asunto. Tukiasuntojen väheneminen ei ole johtanut asunnottomuuden lisääntymiseen. Toukokuun lopussa Raisioon on valmistumassa neljä moduuliasuntoa, joilla pystytään vastaamaan vaikeasti asutettavien henkilöiden tarpeisiin.

Tarkastuslautakunnan raportissa todetaan, että Raisiossa on jo pitkään ollut keskimääräistä enemmän kodin ulkopuolelle sijoitettuja, mitä vaikkapa koko maakunnassa keskimäärin on (Raisiossa +0,4% keskimääräistä enemmän). Sosiaali- ja terveyspalvelujen lautakunta toteaa tähän seuraavaa:

Korkeampien sijoitustilastoiden syitä on äärimmäisen vaikea yksityiskohtaisesti osoittaa tai eritellä. Kyseessä on monimutkainen ja – muotoinen ongelma. Lähtökohtaisesti voidaan kuitenkin todeta, että lastensuojelun sijaishuollon tarve ei muodostu sosiaalihuollon palveluissa tai niiden vuoksi. Selittäviä tekijöitä voidaan lähteä hakemaan ainakin työttömyydestä, nuorten syrjäytymisestä, päihteiden käytöstä sekä ylisukupolvisuudesta. Uudistetussa perhe- ja sosiaalipalveluiden organisaatiossa tarkastellaan kriittisesti myös omaa toimintaa. Tehdäänkö oikeita asioita, tehdäänkö niitä riittävästi ja tehdäänkö ne oikeaan aikaan. Sijaishuollossa olevien prosentuaalisen lukumäärän laskeminen maakunnan keskiarvon tasalle pitää olla lyhyen aikavälin tavoite ja pitkällä aikavälillä tavoitteen pitää olla merkittävästi maakunnan keskiarvon alapuolella.

Tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa nostetaan esiin myös lastensuojeluilmoitusten määrän voimakas kasvu. Tähän sosiaali- ja terveystieteiden lautakunta toteaa seuraavaa:

Lastensuojeluilmoitusten lukumäärät ovat pitkällä aikavälillä tarkasteltuna kasvaneet, mikä johtuu ilmoitusvelvollisuuden laajenemisesta sekä siitä, että palvelujärjestelmän kyky kerätä tietoa on parantunut.

Ilmoitusvelvollisuudesta on informoitu laajasti ja yhteistyö eri tahojen kanssa sisältää käytännössä aina keskustelua ilmoitusvelvollisuudesta. Puheeksiotto- ja raportointikyky on lisääntynyt (mm. neuvolat, varhaiskasvatus ja koulu), lasten kertomaan suhtaudutaan aiempaa vakavammin ja ilmoituskynnys on tältä osin madaltunut. Koulut tekevät selvästi enemmän ilmoituksia lasten väkivaltaisuudesta. Ennen nämä hoidettiin koulussa. Nyt tehdään ilmoituksia ja toivotaan lastensuojelua paikalle.

Ilmoitusten määrään ja sisältöihin vaikuttavat muun muassa seuraavat seikat:

- Perheiden eristäytyneisyys, aikuisten huonovointisuus, työttömyys, stressi, mitkä heijastuvat vanhemmuuteen.
- Lasten eristäytyneisyys kotiin, yksinäisyys, osattomuuden tunne, joka sinänsä jo tuottaa turvattomuutta suhteessa omaan elämään ja tulevaisuuteen. Turvattomuuden tunne on tilastollisesti yksi väkivaltakokemusten taustalla oleva syy.
- Lasten yhteys ulkomaailmaan on pitkään ollut koneiden kautta tapahtuvaa. He viettävät paljon aikaa sosiaalisessa mediassa ja altistuvat siellä haitalliselle materiaalille (seksuaalinen, väkivaltamateriaali jne.) Tämä lisää turvattomuutta ja käytöshäiriöitä.
- Koulukiusaaminen on muuttunut. Sosiaalisen median käyttö tähän lisääntyvässä määrin, johon aikuisilla hyvin vähän keinoja puuttua. Tämä tuottaa kiusatuille osattomuutta ja turvattomuutta. Pakokeinona tähän on väkivalta, mikä johtaa siihen, että koulu tekee ilmoituksen lapsen väkivaltaisesta käytöksestä.
- Lapsen käytöshäiriöt yhdistettyinä vanhemman keinottomuuteen ja huonovointisuuteen, mikä johtaa lähisuhdeväkivallan ja lasten väkivaltaisuuden lisääntyminen.
- Laitoksissa olevien lasten lisääntynyt huonovointisuus näkyy yksiköissä väkivaltana, karkureissuilla tapahtuneina rikoksina ja ilmoituksina.

Esittelijä

Sosiaali- ja terveystieteiden johtaja Juha Sandberg

Päätösehdotus

Sosiaali- ja terveystieteiden lautakunta päättää antaa yllä mainitun lausunnon tarkastuslautakunnan arviointikertomuksesta vuodelta 2021.

Pöytäkirja tämän asian osalta tarkastetaan heti kokouksessa.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Pöytäkirja tämän asian osalta tarkastettiin heti kokouksessa.